

BUGOJNOKIO VAM PRIČA

Danas sam jako tužan.

Nekako mi je baš dug dan.

„Stara ekipa“ je otišla u Oazu mira, a ja jadničak sjedim ispred KSC-a i čekam lutke.

Čekam.

Čekam.

Čekam.

Čekajući razmišljam, Bato objavio da Senada priča sa našim žirijem.

Imaju dosta toga da kažu o gostima Lutkarske Republike.

Eno, vidim raju, opet idu sa svojim učiteljicama.

Dobar znak, bit će predstava!

Mala raja iz Eko Arta i „Patuljak tajnog imena“ sa zanimljivim temama.

Biti hvalisav?!

Biti brzoplet?!

Obećavati?!

Navikli smo od njih da nam pričaju važne priče.

Jasmina, Iva, Zara, Hanah, Selina, Adna, Arijana, Nejla, Asja su odlično uradile svoj posao.

Sutra nam stižu Slovenci i Don Kihot.

Slutim da će biti „borba s vjetrenjačama“

Ali hajde da vidimo.

Oдох opet čekati.

Sad ću drugo oko držati otvorenim, ono me još boli.

Vidimo se!

Voli vas vaš Bugojnokio.

RAZGOVOR SA REŽISERKOM PREDSTAVE “SAVRŠENI ŽIVOT”

SARA LUSTIG

Kako je bilo raditi ovu predstavu, te ovu temu baš na ovaj način?

Meni su pitanja ženskog položaja u društvu vječna inspiracija. Ovo sigurno nije zadnja predstava koja će biti na tu temu. Zapravo sam ja tu htjela iskoristiti tu akademiju, tu mogućnost da istražuješ, da pogriješiš, da zapravo radiš sve što želiš bez nekih posljedica. Onda sam znala da ću raditi sa predmetima, zbog teme kojom se bavim. Nekako mi je bilo logično da moram

odabrati stvari koje su vezane za žene, jer je uglavnom mišljenje da je ženi mjesto u kuhinji, pa su zato kuhinjski predmeti. Onda smo kroz improvizacije zapravo došli do načina animacije. Moje prvo mišljenje je bilo da će to biti zaista samo animacija predmeta, na kraju je to ispalo nešto skroz drukčije, ja sam jako zadovoljna.

Na kraju ste nam promijenili totalno pogled na lutkarstvo.

Da i to mi je drago!

Evo, neko ko je završio Akademiju, a na kraju radite sa studentima te iste Akademije, kako je bilo ponovo vratiti se i započeti nešto sasvim novo?

Bilo je čudno, zato kad uđeš na Akademiju imaš onaj osjećaj da sve znaš, ljude, profesore, na kraju, zapravo, znaš samo profesore. Svi ljudi su nekako novi, nova energija. Bilo mi je super upoznati sve te nove ljude, i zapravo sad kad se vratim na Akademiju opet znam sve.

Ova predstava je nastala u skorije vrijeme ili?

Da, ja sam sada četvrti semestar, radim diplomski iz lutkarske režije. Ovo je predstava sa trećeg semestra, tako da je relativno nova.

Kakvo Vam je iskustvo ovdje kod nas, te kakvi su komentari publike, s obzirom da je bilo prisutna publika raznih uzrasta od nekih starijih pa sve do srednjoškolaca?

Prvo mogu reći da sam oduševljena što sam napokon u Bugojnu, zato što je nekako moju klasu preskočilo to Bugojno. Svake godine je išla druga klasa, mi nikad nismo i evo sad sam morala upisati lutkarsku režiju da dođem. Prekrasno mi je, ostajemo cijeli festival što mi je najdraže na svijetu. Reakcije su bile jako dobre, ja sam se čak malo bojala je li to možda previše za izaći iz Akademije, što je na kraju meni bilo savršeno. Nakon tog okruglog stola, svako je shvatio dijelom ono što sam ja htjela ljudima reći i naravno da sam sretna što svako ima svoje mišljenje, svoj pogled, stav i šta bi dodao ili promijenio, jako sam zadovoljna s tim.

RAZGOVOR SA ČLANOM ŽIRIJA

TONI LEAKOVIĆ

Toni, za početak nam reci koja ti je omiljena od svih uloga koje ove godine imaš na Bijenalui kako si se snašao u ovoj našoj Lutkarskoj republici?

Ne mogu stvarno izdvojiti omiljenu, nekako mi je ovaj festival posebno drag, jer evo već treću godinu za redom dolazim. Sad sam dobio i više funkcija. Raduje me sve, i rad sa studentima na njihovim lutkarskim etidama i gledanje predstava kao žiri, a i naravno Sarina predstava, tako da ne

mogu sad izdvojiti nešto što mi je posebno drago. Cijeli festival mi je vrlo lijep i uživam u svim zadacima koje ste mi dali.

Pošto ste vi jučer igrali vašu predstavu, kakvi su bili utisci publike i generalno gostiju Bijenala?

Imali smo nakon predstave vrlo zanimljiv okrugli stol, zbog toga mi je drago što su se pvela pitanja poput: „Šta je lutkarstvo?“, „Da li je ovo lutkarska predstava?“... Svako je u tom kraju vidio neku drugu simboliku, svima je bila jasna priča i šta je Lustig htjela reći ovom predstavom. Svako je vidio nešto za sebe, drugačije, svima je to bilo vrlo zanimljivo.

Pored vaše predstave, kakva je generalno selekcija ovogodišnjeg Bijenala? Jesi li zadovoljan predstavama? Da li ih ima raznobojnih, različitih?

Jesam, zadovoljan sam. Jako mi je žao što su dvije ili tri predstave čak otkazane u zadnji tren, mislim, na to ne možemo utjecati. Između ostalog predstave “Ronja” i “Pliva patka preko Drave” sam gledao prije i žao mi je da publika ovdje u Bugojnu neće imati priliku to pogledati. Stvarno su dobre, kvalitetne predstave, naravno i ove koje smo gledali do sad, upućuju na to da je ovo jedno vrlo lijepo Bijenale.

Za kraj, kako je raditi sa studentima i učesnicima na radionicama? Ima li kreativnih mozgova koji možda imaju neke sasvim nove poglede na lutkarstvo?

Danas smo došli da uradimo jednu probu, ja se nadam da će na kraju bit zanimljivo. Poziv ove radionice je bio “gdje ćemo naći neke predmete po kazalištu, ma kakve god bile, ali i tokako ćemo od njih probat sklopit lutke”. Kroz to ćemo naučiti kako se kroz pojedine predmete može povezati njihova srodnost, neke osnove animacije rada sa predmetima. Pokret, glas, odnose između predmeta. Zadovoljan sam sa polaznicima, jako su mi dragi, imali smo vježbe, krenuli smo neke osnove prolaziti zajedno.

Znači dobro su se snašli ovi naši obični glumci?

Da, samo se te neke reakcije trebaju prenijeti na lutku, da li je ona pogledala, napravila neki pokret, kao što oni kao obični glumci rade sa svojim tijelom, to sad trebaju prebaciti na lutku.

RAZGOVOR SA ČLANOM ŽIRIJA

MILIVOJE MLAĐENović

Danas je treći dan 12. Bugojanskog bijenala. Nalazimo se u jednom prirodnom ambijentu, Etno selu „Oaza mira“ i razgovaramo sa čovjekom koji je prvi put u Bugojnu, a veliko je ime u svijetu pozorišta. S nama je danas Milvoje Mladenović, član stručnog žirija, koji je široj javnosti poznat kao selektor „Sterijinog pozorja“. Kako se osjećate u Bugojnu?

Bolje Vas našao u ovom lepom ambijentu. Lepo dišem ovde u ovom predelu na pet stotina metara nadmorske visine. Ono što je najlepše jeste to što uživamo u probranim, pažljivo izabranim predstavama na 12. Lutkarskom bijenalu.

S obzirom da ste Vi više vezani za dramski teatar, ali svakako poznajete regionalnu lutkarsku scenu, kakvo je Vaše mišljenje

o istoj i gdje je lutkarska scena regije u odnosu na ostali dio Evrope?

Tu je načinjen jedan dobar pomak, recimo u poslednje dve decenije, možda i više. Uradilo se mnogo, upravo zavaljujući konekcijama sa pozorištima lutkarskim iz Evrope, koji su prednjačili na toj mapi lutkarskih pozorišta. Znano je da su nacije kao što su Bugarska, Češka... ustvari najproduktivnije i najizazovnije u tom pogledu, ali poslednjih godina, također, se lutkarstvo razmahnulo i u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Makedoniji. Ono što je najvažnije jeste to što se polako briše ta predrasuda o lutkarskom teatru kao prostoru za decu. Lutkarstvo se poima onako kako ga poimaju Rusi, kao u Francuskoj i drugim zemljama, gde se lutkarstvo ne deli na teatar za decu i za odrasle.

Da, upravo tako. Mada ovdje na našem prostoru već odavno se i borimo sa tim predrasudama, pokušavamo nekako da približimo lutkarstvo svima. Sinoć smo imali priliku da pogledamo jednu ispitnu predstavu, koja ustvari nikako i nije za djecu već za starije. Koliko je pozorište značajno za društvo?

Dejstvo pozorišta na društvo je sigurno izvesno, potpuno, ali ono se ne može primetiti na kratak rok. Pozorište može da menja svet, i menja ga, ali kao što ga menja i ova reka ovde kod nas. Potrebne su godine, decenije, vekovi da bi se čovekova priroda uglačala, da bi čovek bio sa svim onim svojstvima koje ga čine posebnim bićem. Sa onim osobinama ljudskosti, plemenitosti, to je misija pozorišta, ali svakako ne možemo očekivati da osnujemo danas pozorište, da ono promeni ljude oko sebe za kratak rok. Zato je važno da se u Bugojnu nastavlja ta lepa tradicija začeta u onoj bivšoj državi, dobro je što se na jedan dirljiv način obnavlja ta veza među narodima, teatrima, među ljudima.

Imate li neku poruku, savjet, nama u Bugojnu?

Imam jednostavnu i kratku poruku: Čuvajte lutkarsko bijenale, tako ćete sačuvati i Bugojno i učiniti ga velikim centrom, prepoznatljivim u svetu umetnosti i dobrih ljudi.

RAZGOVOR SA ČLANOM ŽIRIJA

NEDŽAD MAKSUMIĆ

S nama je Nedžad Maksumić, član žirija, čovjek koji je ko zna koliko puta boravio u našem gradu. Mi ga prepoznajemo kao barda bh. lutkarstva, a koji trenutno obnaša funkciju umjetničkog direktora Pozorišta lutaka u Mostaru. Dobro nam došli!

Hvala vam na pozdravu, hvala vam što svake godine ovdje u Bugojnu možemo saznati šta to ima novo u lutkarstvu u BiH i regiji i hvala vam što ste svake godine odlični organizatori.

Hvala Vama na tako lijepim riječima, mi se Vama u ime organizatora zahvaljujemo što ste sigurno jedan od najznačajnijih ljudi za razvoj lutkarstva u BiH,

zato nam recite nešto uopće o lutkarstvu i o svom angažmanu u istom.

Moji počeci vezani su za eksperimentalno/alternativno pozorište. Po Mostaru se nekada postojale teatarske grupe i udruženja koja su bila jedna od vodećih pozorišta tog tipa u bivšoj Jugoslaviji. Bilo je divno baviti se teatrom i istraživati teatar u to vrijeme i pokušavati napraviti nešto što svi u pozorištu stalno žele – napraviti nešto što nikada nije viđeno. Ja ne kažem da smo bili veliki revolucionari, ali bili smo veliki zanesenjaci, a poslije toga se moj život naravno potpuno okrenuo pozorištu. Radio sam u klasičnim pozorištima u Italiji, sa klasičnim dramskim repertoarom, glumio u predstavama Čehova, Wilde-a, Molijera, na italijanskom jeziku i po povratku u Mostar, zanimljivo, mada sam imao ponude da nastavim sa radom u klasičnom pozorištu, ja sam izabrao lutkarstvo, jer mi se činilo da upravo u lutkarstvu treba najviše učiniti, treba najviše raditi i da se može ponajviše postići. Od Pozorišta lutaka Mostar u kojem sam od 1997. god. po povratku iz Italije napravili smo jednu prepoznatljivu kuću koja je jedna od vodećih kuća ne samo u BiH nego i u regionu. Obišli smo 17 zemalja Evrope i svijeta. Stigli na sjeverne, zapadne i južne granice Evrope. Bili smo u Norveškoj, Češkoj, Iranu, Španiji, Italiji, Bugarskoj i mnogim zemljama, a lutkarstvo je u Mostaru i BiH lagano raslo. U početku nismo znali mnogo toga ali smo pokušali raditi sa najboljim režiserima Evrope. U početku s onima iz Bugarske, kasnije Poljske, Bjelorusije, Slovenije i drugih zemalja i uz mnoge predstave koje su vjerovatno ostale u sjećanju bugojanske najmlađe publike, stekli smo ne samo rutinu već želju da stalno iznova radimo, istražujemo, učimo se animaciji novih lutaka, da s vremenom podmlađujemo ansambl i sada je Pozorište lutaka Mostar ne samo brend Mostara i BiH nego jedan prepoznatljiv brend gdje god da se pojavimo.

Svjedoci smo toga s obzirom da ste kod nas vrlo često bili nosioci Grand Prixa. Kako je biti s druge strane, biti član žirija i sada Vi biti onaj koji procjenjuje i na neki način sugeríše kolegama?

Nije lahko biti član žirija jer znam koja je količina truda i energije uložena čak i u one najslabije uloge. Glumac uvijek, barem onaj koji želi da mu pozorište bude mnogo toga u životu, misli da je dao sve od sebe, trudi se na probama, nekad uspije, a nekada i ne, a kada si u žiriju, pokušavaš da poredaš prema kvalitetu i uspjehu sve ono što su razna pozorišta lutaka ponudila. U Bugojnu budu Susreti bh. pozorišta lutaka, ali i Bijenala koja su presjek rada cijele regije predstava, od Makedonije do Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore, BiH. To su pozorišta koja su nekada toliko različita, njihove predstave su toliko različite da ih je vrlo teško upoređivati. Neke su klasične lutkarske, neke su eksperimentalne, koriste različite tehnike lutkarstva i sve je to zajedno jako teško uspoređivati kao babe i žabe, kruške i jabuke, ali uvijek se vodimo srcem i u ocjenjivanju i ono što nas najviše dotakne, gdje prepoznamo najviše volje, energije i iskustva, te stvaralačke invencije, to je za nas najbolje i o tome odlučujemo kao najboljoj predstavi.

Ja se nadam da ćete uspjeti naći kriterije po kojima ćete dodijeliti priznanja ili nagrade. S obzirom da često pričamo na okruglim stolovima koliko je teško mlade glumce uvući u lutkarstvo jer mi u BiH nemamo specijalizirane akademije za lutkarstvo, kako vi u pozorištu uspijevate?

Mi smo imali nevolju da su neki od naših glumca prvaka otišli trbuhom za kruhom u druge zemlje, promijenili profesiju, otišli da se ne vrate nažalost zbog malih plaća, zbog prilike da obezbijede svojoj porodici neku bolju egzistenciju i došli smo u situaciju da moramo po svaku cijenu pronaći glumce koji žele da budu lutkari jer mnogi mladi glumci misle da je gluma - filmska gluma, ali mi smo imali sreću da pronađemo četiri mlada glumca. Neki su završili akademije, neki neke druge fakultete, ali vole lutkarstvo. Mi pokušavamo da im pomognemo da im rad u pozorištu učinimo zanimljivim. Najviše nas raduje kad vidimo da ti mladi glumci stvaraju svoj klub zajedničkih afiniteta prema igranju. Sad u desetom mjesecu počinjemo raditi predstavu koju će režirati slovenački reditelj Silvan Omerzu i u njoj će igrati samo mladi glumci. Mi stariji ćemo se izmaći i ostaviti prostora njima da osjete kako to nastaje jedna prava lutkarska predstava i koliko treba truda, a koliko se rađa radosti.

Vidi se koliko Vi volite lutkarstvo, a lijepo je čuti koliko nesebično dijelite savjete mladima. Želimo Vam još puno predstava kao i mladih glumaca u lutkarstvu.

Hvala Bugojnu što me pozvalo jer je Bugojno jedan hram lutkarstva, ne samo bosanskohercegovačkog nego i regionalnog.

IZ UGLA KRITIKE

„Sedam gavranova“

U sklopu 12. lutkarskog bijenala u Bugojnu, prvi dan festivala 11. 9. 2023. godine, održano je igranje predstave „Sedam gavranova“ u režiji češkog reditelja Jakuba Maksimova. To je postavka bajke braće Grim, a dramatizaciju ove bajke je također radio Jakub Maksimov. U predstavi igraju Aleksandra Spasojević, Slobodan Perišić, Duško Mazalica, Aleksandar Blanić, Đorđe Janković, Saša Terzić, Dragan Vučić i Rade Kostić. Scenografija, kostim i lutke su autorsko djelo Olge Zebjenski, umjetnice iz Poljske, dok je autor muzike Lazar Novkov iz Novog Sada.

Jedna od važnih stvari za istaknuti u vezi ove predstave je uigranost glumačke ekipe koja na sceni postoji kao jedno. Animacija svake lutke je morala biti toliko precizna i adekvatno izvedena kako bi svaki glumac pojedinačno mogao pratiti onog drugog. Poseban segment je zvuk koji daje ritam predstavi, uspostavljajući svoju dramaturgiju unutar već postojeće dramaturške linije priče koju pratimo.

Glumci animiraju ručne lutke, a istinsku vještinu pokazuju kada animiraju lutku na žici, gdje između njih mora postojati tolika izbalansiranost u načinu na koji se lutka pokreće, ali i precizni pokreti animatora kako bi se dobio traženi efekat.

Priča govori koliko riječ može biti moćno sredstvo, a predstava je dramaturški vješto vođena uz akcenat na dramaturgiju zvuka. Predstava istražuje ideju kako zvukovi različitih predmeta i muzičkih instrumenata veoma često mogu zamijeniti jezik, što ova predstava i postiže.

Piše: Lamija Pandžo, Akademija scenskih umjetnosti u Sarajevu

IZ UGLA KRITIKE

“Olovni vojnik”

Drugog dana dvanaestog lutkarskog Bijenala izvedena je predstava Olovni Vojnik, u produkciji Pozorišta Mladih iz Sarajeva. Riječ je o dramatizaciji i adaptaciji bajke Hansa Christiana Andersena, u režiji Maria Drmaća, s naglaskom na ljubavnu priču koja se odvija na dva plana, dramskom i lutkarskom.

Dramska priča prati simpatični razvoj ljubavi između dječaka Zlatana i djevojčice Asje koje spaja ljubav prema igračkama. Na lutkarskom planu ljubav se odvija između hrabrog Olovnog vojnika kome nedostaje jedna noga i graciozne balerine. Na putu njihove priče stoji Čudovište. Sretni splet okolnosti, kako to obično biva u bajkama, dovodi junake do sretnog kraja, na oba plana, što je ujedno i ideja predstave, ljubav ne poznaje granice. Riječ je o likovnom i scenografskom spektaklu, koji ipak ima problematičnu dramaturgiju, što je vjerovatno rezultat velikog rediteljskog zaloga. Ritam predstave na početku je dosta spor, s obzirom na duplu ekspoziciju, a nakon zapleta retardirana radnja naglo prelazi u niz slika kojima se objašnjavaju scene, što aludira na nužnost reduciranja na planu dramaturgije.

Animacija lutaka također je na momente varirala između odličnih i neujednačenih i neiskorištenih mogućnosti lutki. Kako je na okruglom stolu nakon predstave i rečeno, predstava Olovni vojnik djeluje kao crtani film na sceni, što zaista ostavlja snažan scenski dojam, kojim je, čini mi se pokušao da se nadomjesti problematični dio prije svega dramaturgije. Glumačka priča je dosta opteretila lutkarsku priču koja je mnogo zanimljivija, a koja idalje ostavlja prostor za lutkarsku igru, iako su lutke dosta dobro istražene i proigrane. U predstavi Olovni vojnik igraju Elma Ahmetović, Ajla Cabrera, Mirza Dervišić, Belma Lizde Kurt, Anita Memović Kajasa, Alma Merunka, Sanin Milavić i Dino Sarija. Scenografiju predstave potpisuje Narda Nikšić, kreaciju lutaka Nađa Vasilevna, izradu lutaka i lutkarskih elemenata Nađa Vasilevna, Darko Kovačovski i Mirjana Čistopoljski, a muziku potpisuju Hamdija Salihbegović i Nedžad Merdžanović, dok je za dramaturgiju predstave radila Džejna Hodžić.

Piše: Ismira Mašić, Akademija scenskih umjetnosti u Sarajevu

KNJIGA UTISAKA

Grmi

Sviđa mi se kraljica

Bravo

Bilo top!

Top

Najbolja

Zanimljivo

Fenomenalni

Odlično

Preljepo

Bravo mala raja

Sviđa mi se učiteljica

Izvanredno

Prezanimljiva priča

Svaka čast

Preslatki

Samo naprijed

Flecc

Mali najjači

Bilo je lijepo

Svidjele mi se zezancije

Super

RAZGOVOR SA GLUMICAMA

PREDSTAVE “PATULJAK TAJNOG IMENA”

Predstavite nam se i recite nam kako je bilo igrati danas, a i kako je bilo spremati samu predstavu?

Ja sam Nejla Mujić, imam 8 godina, i igram ulogu dvorske dame i vodenice. Praviti predstavu je bilo jako zanimljivo, naučili smo mnogo toga novog. Na sceni je bilo odlično i uživali smo, a sa nama i publika.

Ja sam Iva Lučić. Igram patuljka. Bilo nam je jako lijepo igrati ovu predstavu za današnju publiku. Možda jesmo napravili par greškica, i ponegdje zapeli, ali snašli smo se i sve je ispalo super. Publici se svidjelo, a to je i najbitnije. Najdraži dio procesa iza same predstave bio mi je trenutak podjele likova, jer je svako dobio da glumi lika koji mu najbolje pristaje.

Jeste li bile na prethodnim predstavama Bijenala i kako su vam se svidjele?

Jako volimo da se družimo sa vršnjacima, a u pozorište smo dolazili i sa razredom iz škole. Predstave su bile jako dobre, uživali smo.

Šta vam je najdrži dio pozorišta Eko Arta?

Najdraže nam je provoditi vrijeme sa ostatkom ekipe, jer se volimo svi skupa družiti. Volimo i odlaske na putovanja i druge festivale jer uvijek naučimo nešto novo i vidimo vršnjake iz drugih pozorišta kako glume i kako se snalaze na sceni!

FOTOGALERIJA SA PREDSTAVE

“PATULJAK TAJNOG IMENA”

TREĆI DAN BIJENALA

**DANAS, 14.09. // U 18,00 // POZORIŠNA DVORANA
TAKMIČARSKI PROGRAM**

**Teatro Mattita
(Slovenija)**

**BITI DON KIHOT
Matija Solce, Miguel de Cervantes**

Režija: Matija Solce, Vida Cerkvnik Bren

Igraju:

Matija Solce
Tines Špik / Filip Šebšajevič

Produkcija: Teatro Matita & MCLU Koper, premiere 2019

Autor glazbe i scenografija: Matija Solce

Dramaturgija: Miha Razdrih

Izrada lutke: Mitja Ritmanič

O PREDSTAVI:

Lutkarska predstava za dva glumca, lutku i gomilu neobičnih predmeta nadovezuje se na motive Servantesovog romana i vizualnu poetiku češkog majstora nadrealističke filmske animacije Jana Švankmajera, uz ličnu ispovijest današnjeg stvaraoca, rastrzanog između idealizma i borbe za opstanak. Borba s vjetrenjačama se tako prenosi u kontekst sukoba između različitih žanrova pozorišta, kao i između materijala (lutka) i animatora, tradicije i postmodernizma, između umjetničkog idealizma i pragmatizma, umjetnika i društva. Biti Don Kihot je dinamična pozorišna kompozicija maštovitih scenskih pristupa koja nas vodi od komedije Monty Phytona do animacije objekata, muzike i improvizovanih elemenata.

O OSNIVAČU I POZORIŠTU:

Rođen 2.6.1981 u Sloveniji. Muzičar, lutkar, glumac i reditelj, kao i profesor lutkarstva, organizator i aktivista festivala, Matija Solce, završio je doktorske studije alternativnog pozorišta i lutkarstva na Praškoj pozorišnoj akademiji (DAMU) na temu „Muzička perspektiva lutkarskog pozorišta“. U svojim djelima blisko povezuje muziku i pozorište, pa se njegovi koncerti često pretvaraju u interaktivne pozorišne predstave, ili njegove lutkarske predstave postaju muzičke kompozicije. Sa svojom harmonikom i koferom punim lutaka proputovao je svijet, doživljavajući ekstremna mjesta poput zatvora, ašramova, spavaćih soba ili velikih dvorana međunarodnih festivala. Do sada je nagrađivan preko 20 puta.

Osnovao je Teatro Matita 2002. godine nakon što je završio studije u tradicionalnoj italijanskoj školi ručnih lutaka Bruna Leonea u Napulju (Italija). Njegove prve predstave “E Beh?” (2002.) i “Male noćne priče” (2003.) igrale su veoma uspješno i potom su predstavljene na nizu međunarodnih festivala širom svijeta. U svojim najnovijim nastupima Matija eksperimentiše bazirajući objektno pozorišne predstave na muzičkim principima.

Osim samostalnih predstava, režira i u pozorištima. Predaje studentima lutkarstva na pozorišnim akademijama (DAMU u Pragu) i održava radionice na ovu temu i o lutkarskoj animaciji za odrasle i djecu.

**DANAS, 14.09. // U 10,00 // MALA SALA
PRATEĆI PROGRAM**

Akademija umjetnosti Banja Luka – Smjer dramaturgije

Scensko čitanje lutkarskog teksta

TRI GROŠA

Student: Aleksandar Vasiljević

Aleksandar Vasiljević, rođen u Trebinju, 9. marta 1994. godine, gdje je završio osnovnu i srednju školu, gimnaziju „Jovan Dučić“ – opšti smjer. Student Akademije umjetnosti u Banjoj Luci, Univerziteta Banja Luka, od 2019. godine na smjeru Dramaturgija, trenutno student treće godine. Pisac drame „Dnevnik nepoznate generacije“, drame „27“, dječije drame „Putem igračaka“, pisac pjesme „Zaborav“. U dosadašnjem radu na Akademiji, adaptirao je drame „Pelikan“ Augusta Strindberga, „Draga, naša Jelena“ Ljudmile Rzumovske, „Tako je moralo biti“, Branislava Nušića, „Djeca Sunca“ Maksima Gorkog i pisac scenarija za snimljene filmove „Gdje će mama“, „Sam sebe pitam, sam sebi odgovaram“ i scenarija za film „So“ koji je nagrađen na konkursu Filmskog centra RS, a potom i na konkursu Kinoteke RS. Radio kao dramaturg na predstavi Dječijeg pozorišta „Jablan“, bio predstavnik dramaturga BiH na projektu Evropske unije „OMNIBUS EU“.

**DANAS, 14.09. // U 17,00 // MALA SALA
PRATEĆI PROGRAM**

Benjamin Konjicija

Predstavljanje „Bread and Puppet Theater“

Bread and Puppet je jedna od najstarijih neprofitnih pozorišnih kompanija koje se bave političkim teatrom. Riječ je o formi uličnog pozorišta, čije predstave se već više od 50 godina izvode širom svijeta. Jedno od najprepoznatljivijih obilježja *Bread & Puppet-a* je upotreba golemih lutki od papirne kaše (*papier-mâché*). Ove lutke, među kojima su neke visoke i do 6 metara, tradicionalno se koriste za komentarisanje svakodnevnih političkih i društvenih pitanja. U augustu 2022. godine imao sam priliku raditi sa Bread and Puppet-ima, igrati u njihovim predstavama i učiti od njih u okviru njihovog Apprenticeship programa (Programa naukovanja) na njihovoj farmi u Gloveru, Vermont, SAD. Pripremajući i učestvujući u njihovim predstavama koje se izvode svakog ljeta - Circus (Cirkus), Pageant (Povorka) i Friday Night Show (Predstava petkom navečer) - učio sam o njihovoj estetici, filozofiji „Jeftine umjetnosti“ i načinu rada. Kroz ovo predavanje cilj mi je podijeliti stečeno znanje, ali i ponuditi uvid u autentičnu spiritualnost koju nude lutke i svijet Vermonta koji one nastanjuju.

SUTRA, 15.09. // U 10,00 // MALA SALA PRATEĆI PROGRAM

Prezentacija „Muzej Lutkarske republike Bugojno“

Samina Tanović

Sudjelovanje u kreiranju muzejske postavke lutkarskih predstava je zabavan, a ujedno i veoma ozbiljan i odgovoran zadatak.

U ovom prostoru trebamo trajno smjestiti, napraviti “dom“ za mnogobrojne lutke u širokom spektru tema, situacija i karaktera. Dati im kontekst i “mjesto“ - udomiti ih!

Koncept izložbe je tematski strukturiran. Ovo je prostor gdje posjetilac treba dobiti informaciju o istoriji lutkarstva, pozorišta, tehnikama i materijalima. Ujedno, izložba je historijski rezime predstava koje su nekada igrane.

Oblikovanjem prostora, a poštujući arhitekturu zadatog prostora, rasporedom elemenata, interakcijom i kretanjem, posjetioci će svojom percepcijom steći iskustvo i dobiti informacije koje će ponijeti sa sobom. Neka ovaj izložbeno-edukativni prostor bude mjesto novih razgovora, učenja i druženja!

Samina Tanović

Na IV Bijenalu jugoslovenskog lutkarstva (Bugojno 1985.) održana je dvodnevna konferencija pod nazivom „Jugoslovensko lutkarstvo danas – konfrontacije“. Jedan od glavnih zaključaka konferencije je bio da se u Bugojnu osnuje „Muzej jugoslovenskog lutkarstva“

Na V Bijenalu (1987.) Mariji Kulundžić (Zemun 1916. – Beograd 1998.) je uručeno priznanje Zlatna plaketa za dugogodišnji doprinos razvoju jugoslovenskog lutkarstva. Prilikom primanja nagrade, Kulundžićeva je ponudila Bijenalu, tj. njegovom budućem muzeju, prve eksponate: svoje lutke, bilješke i biblioteku. Prijedlog je prihvaćen i pozdravljen od svih učesnika s nadom o skorom formiranju i otvaranju „Muzeja jugoslovenskog lutkarstva“ u Bugojnu.

Nažalost, od 1989. do 2013. godine za Bijenale je vrijeme stalo.

Bijenale jugoslovenskog lutkarstva je od strane JU Kulturno-sportski centar Bugojno obnovljeno 2013. godine u drugačijem društveno-političkom okruženju. Intencija JU Kulturno-sportski centar Bugojno je da Bijenale pod novim nazivom Bugojansko lutkarsko bijenale baštini vrijednosti i tradiciju Bijenala jugoslovenskog lutkarstva i u novim okolnostima održi kontinuitet festivala.

Od samog obnavljanja Bijenala 2013. godine pominjala se ideja o zaživljavanju muzeja, ali značajnijih pomaka nije bilo. Veliki podstrek, a možemo slobodno reći i ključni razlog za konkretizaciju ideje, desio se u 2022. godini kada je Studio lutkarstva Sarajevo odlučio da sve svoje lutke pokloni JU KSC Bugojno. Nažalost, Studio lutkarstva se ugasio. Nasreću, Studio lutkarstva Sarajevo je stvorio odličnu bazu lutkarskih eksponata za oživljavanje ideje o formiranju „Muzeja - Lutkarska republika Bugojno“. Na 25. Susretu pozorišta/kazališta lutaka BiH održana je „Izložba lutaka povodom 25 godina Studija lutkarstva Sarajevo“ te najavljeno osnivanje „Muzeja – Lutkarska republika Bugojno“. Na XII Bijenalu će biti prezentacija idejnog rješenja muzeja i postavke. Vjerujemo da ćemo na 26. Susretu 2024. godine već imati urađen i postavljen dio muzeja.

Projekat će se razvijati u narednim godinama pribavljanjem lutaka od lutkarskih pozorišta iz regiona (bivših i sadašnjih učesnika Bijenala). Cilj projekta je da se u Bugojnu izgradi najznačajniji muzej lutkarstva u regionu i vrlo bitna turistička atrakcija u Bugojnu.

Vahid Duraković

SUTRA, 15.09. // U 11,00 // MALA SALA PRATEĆI PROGRAM

Promocija knjige

ŠUMA NA KRAJU SVIJETA

Autor: Nedžad Maksumić

Riječ autora:

Pozorišni tekstovi za djecu sakupljeni u ovoj knjizi imali su svoje praizvedbe i svoj kasniji teatarski život u Pozorištu lutaka u Mostaru. Nastajali su u periodu od poslijeratne obnove rada 1997. pa sve do 2020. godine. Neke od tih predstava postale su pravi zaštitni znak Pozorišta lutaka u pojedinim etapama njegovog rada i razvoja, a neke od njih su i nagrađivane. Svi ovi tekstovi su na sceni oživjeli u mojoj režiji, a u većini njih sam i glumio.

Nedžad Maksumić

Riječ recenzentice:

Sve ove predstave, uz ritmične rime, jednostavno i efikasno spajaju stvarnost gledaoca sa stvarnošću predstave. Ovi subverzivni, pametno napisani komadi podatni su i za lutke, ali i za živog glumca. Okarakterisani i kao bajke za djecu i odrasle, sadržavaju sve elemente konvencionalnih bajki, sa arhetipskim likovima i prepoznatljivim strukturalnim mehanizmima, ukomponovanim u dramske tekstove podobne za dječiju publiku. Vještim zanatom i izrazitom maštovitošću, ovi tekstovi izmiču zamkama klišea i banalnosti, ponirući u duboke filozofske sfere, postavljajući teška ontološka i egzistencijalna pitanja na pitak i slikovit način, kroz izuzetno ritmičnu smjenu replika i pjesama.

Nedžad Maksumić je naprosto saživljen sa umjetnošću koju stvara, čijim zanatom bespogovorno vlada, i uz sve to razumije magičnu logiku dječijeg pozorišta. Njegov osjećaj za publiku očituje se u finoj protočnosti komada u ovoj zbirci, kao i u tematikama koje obrađuje. Pored univerzalnih poruka ljubavi, razumijevanja i hrabrosti, Maksumić se dotiče i čestog problema vršnjačkog maltretiranja.

Autorski rukopis u ovom dramskom pismu za djecu ogleda se istovremeno u vještom ovladanju zanatom i teorijom dramaturgije za dječiju publiku, u suptilnom humoru i u ritmičnosti, slikovitosti i jednostavnosti replika i songova.

Emina Kovačević, dramaturginja

**SUTRA, 15.09. // U 12,00 // MALA SALA
PRATEĆI PROGRAM**

Scensko čitanje

PRINC IZ MOJE ULICE

Autor: Nedžad Maksumić

**SUTRA, 15.09. // U 16,00 // MALA SALA
PRATEĆI PROGRAM**

Prezentacija radionice

ANIMACIJA PREDMETA

Predavač: Toni Leaković

**SUTRA, 15.09. // U 17,00 // MALA SALA
PRATEĆI PROGRAM**

Magični teatar/OKUP/Kulturno sportski centar Bugojno

Performans „LAN GUINÉE“

Režija: Benjamin Konjicija

KLOŠARENILO

S KIM SI TIŠINU
DIJELIO, TO SU
TVOJI LJUDI.

EDO VON KORJENIĆ VON OVO VON ONO

SAMO TI SE NE BUDIŠ

Samo ti se ne budiš
do bola
ideš svojim putem
snova
i ne primjećuješ me

XII BUGOJANSKO LUTKARSKO BIJENALE
11.-15.9.2023.

DIREKTOR BIJENALA
Mirza Idrizović

KOORDINATOR BIJENALA
Elma Idrizović

UMJETNIČKI SAVJET BIJENALA
Mirza Idrizović
Vahid Duraković
Edin Kmetaš
Duško Mazalica
Ismir Fazlić
Tibor Oreč
Miroljub Mijatović
Dragan Komadina
Mario Čulum
Senada Milanović
Dubravka Zrnčić-Kulenović
Goran Damijanac
Muhamed Nametak Hamica

ORGANIZACIONI ODBOR
Hasan Ajkunić
Mirza Idrizović
Vahid Duraković
Antonio Džolan
Edin Čatić Bato
Suad Velagić
Ermina Musić
Senada Milanović
Nedžad Milanović
Tidža Čaušević
Elma Idrizović
Adna Rizvan

STRUČNI ŽIRI
Nedžad Maksumić
Milivoje Mladenović
Toni Leaković

ŽIRI PUBLIKE
Tara Velagić
Estera Džolan
Noa Džolan
Una Ugarak
Elma Skeho
Nedim Ugarak
Emrah Bušatlić
Asja Ugarak
Eldar Bušatlić
Naida Bušatlić
Amer Sušić
Berina Duraković

MODERATOR OKRUGLIH STOLOVA
Stražo Krsmanović

ORGANIZATOR KULTURNIH AKTIVNOSTI
Vahid Duraković

PR ODJEL
Azra Huskić
Adin Kurbegović
Eldar Ramić
Emina Duradbegović

REDAKCIJA BILTENA
Nedžad Milanović, urednik
Ermina Musić, tehnički urednik
Senada Milanović
Suad Velagić
Mirza Bušatlić
Belma Šabić

SARADNICI REDAKCIJE BILTENA
Adin Kurbegović
Emina Duradbegović
Nejla Kadrić
Azra Huskić

FOTOGRAFIJA, SNIMANJE I MONTAŽA
Edin Čatić Bato

UREDNIK INTERNET STRANICE
Edin Čatić Bato

SARADNICI
Volonteri/učenici MSS Gimnazije Bugojno

TEHNIČKA EKIPA
Senad Imamović Struja
Edin Čatić Bato
Mahmut Ždralović
Jusuf Hozić Caci

DIZAJN PLAKATA I VIZUALNOG
IDENTITETA BIJENALA
Antonio Džolan

LEKTORICA
Senada Milanović

IZDAVAČ
JU KSC Bugojno

ZA IZDAVAČA
Mirza Idrizović, direktor

ŠTAMPA
Štampa Bugojno

VAŽNI BROJEVI I SERVISNE INFORMACIJE:
-POLICIJA 122
-VATROGASCI 123
-HITNAPOMOĆ 124
-PORTIRNICA KSC-a 030/509-722
-AUTOBUSNA STANICA 030/251-789
-HOTEL VILLA GRANDE 062/500-577
-DIREKTOR FESTIVALA 030/509-720
-UREDNIK BILTENA 061/796-877